

TEN-LA BA SI NŊMUNSA PI HIIBURU TINŊŊAA

Wia Bie ne kii Wia tinɗaaraa

¹ Faafaa-la Wia bul wiaa pi la naabalimaba a yuge ne. Wonɓie-la u si to bul wiaa piba ma yuga ne. U to nialin fa sii bul wiaa, Wia Din-zon-la dolun le ne a bul wiaa deenɓa piba. ² Ama leele tapulaa deenɓa, u to u Bie le ne a bul wiaa pila. U leɗe u Bie deen ne ken kun-kala dolun. Wia sii che duu naa dunia, u leɗe u Bie ne naa. ³ Wia si ken tula-la, u ne u Bie ma ken. Nii Wia si naga, nii titia ne u ma nage. Wialin u sii bul ken dolun. Dol-la ne u kaa beɗ kun-kala si he dunia le. U si ku tuu dunia, u piise niaa disinnin ta ne. U si naa nii dere, u jila hon Wia seme, ni-duon di-honun. ⁴ U ne kii Wia tinɗaaraa kala. Yiri-la u si laa Wia teen, u ma ne kii yiri-la Wia tinɗaara-la si laa.

⁵ Wialin Wia si bula a tigeu le ne na:

“N naa mi Bii ne,
mi ne lulun jinin.”

U saa bira bula a tigeu le:

“Mi jan naa n Nyimma,
n ma jan naa mi Bii.”

Wia tinɗaari bee le ne Wia ha bul wiin deen? Ba kun-kala le dee Wia bul wiin deen. ⁶ Bua-la le u si leɗe u Bie ku tuu dunia, u bira bula a bul,
“Wia tinɗaaraa kala jan tuu kpirimi u sipaan a chuolu.”

7 Wialin Wia si bula a mu tige u tinɗaaraa le ne ɗla: U si,

“Mi leɗe mi tinɗaaraa nage pelin
ari nyin-gelin ne.”

8 Ama u si bul wiaa a tige u Bie le, ɗla ne u bul:
U si,

“N kuoron jan he dime a kaa mu deen deen.
Wia tuɔ-pul kaaa ne jan ɗaa ɗ kuori-daantiga
di ɗ kaa beɗ ɗ niaa.”

9 “N cho wutitiiba ne a kii wu-nyiarin.

Nii ne tii ɗ Nyimma Wia liisin
di ɗ yuga kii ɗ doɗsun tinɗaa a bibenba.”

10 Wialin ba bira si bula a tige u Bie le ne ɗla: Ba
si,

“La Tiina, ɗ ne ta tinɗeen bunbun-la,
a ta wia nyun maa.

11 Wia nyun ari tinɗeen kala jan lel, ama ɗ-na jan
he dime.

Ba kala jan birime ku-binaa a kose, ari
gennin sii kose nii.

12 Ba jan nage gerin di ɗ kaa kpen.

N jan kenba kaa birime, ari gerin-zon-la si yie
birime nii. Di u zomun ne lia, u bira bi
ku-falii ɗaa.

Ama ɗ-na bi jan ko di ɗ birima. N bi jan ko di ɗ
hiesa.”

13 Wialin Wia bira si bula pu ne ɗla: U si,

“Ku hon mi seme, ni-duon di-honun,
see mi yuo dii ɗ dindonɗoo kala dere.”

Wia tinɗaari bee le ne Wia ha bul wiin deen?
Ba kun-kala le dee Wia bul wiin deen. 14 Wia
tinɗaara-la kala ɗaa Wia tintinnaa ne. Wia yie
tinba ba mu pe nialin u sii che u laa ta le ne.

2

Yesu ne ŋaa la Laataara

¹ A tinj wiinj deenj wiaa, u maga di la keŋ wialinj la si nia woruŋ, a sí hariŋ miiru. ² Wialinj Wia tinjdaaraa fa si bula pi Iziral tinŋaa fa dolie ne woruŋ. Di nuu ne fa bi baa to, koo di nuu ne fa chei ba kuŋ, ba yie doŋgisu ne woruŋ. ³ Wia síi che duu laala ta, ŋii ŋaa wu-bal ne a kii wialinj Wia tinjdaara-la si bula. Di la ne bi wii-la seye, wii-kala bira tuo duu laala ta, see duu doŋgisela. La Tiina Yesu ne laa sipaanj bul wii-la. Nialinj ma si nii wii-la bula pila ne. ⁴ Wia ma titia daga ari wii-la ba si bula ŋaa wutitii ne. U dage u doluŋ a ŋaa wu-kpuŋkperisinj ari wu-magilaa kala. Wia ma to u tuotoruŋ le ne a leŋ niaa keŋ doluŋ, di ba tinj ba tinjtinŋaa u Diŋ-zoŋ-la doluŋ le.

⁵ U bi naga Wia joŋ tinjee-falii-la si jan ko a he Wia tinjdaaraa nisinj le ne di ba bibenj. Tinjee-falii-la wiaa ne la bulaa pima. ⁶ Wia teninj tuoŋ seme doŋo ba bula,

“Bee kuŋ ne nuhuobiine ŋaa ŋ bibiine u wiaa,
bee kuŋ ne nuhuobiine bie ma ŋaa ŋ
bibenu?”

⁷ Ŋ si ta nuhuobiine, ŋ leŋe Wia tinjdaaraa kiiu mua ne,
ama ŋ leŋe nuhuobiine ne keŋ yirinj ari
doluŋ.

⁸ Ŋ joŋ kuŋ-kala ne a he u nisinj le u bibenj.”
Ŋ si joŋ kuŋ-kala he nuhuobiine nisinj le ŋii, ŋ
leŋe u keŋ ba kala doluŋ ne. Ama leelee la na
di nuhuobiine ha bi kuŋ-kala ka beŋ. ⁹ La na
ari Wia fa leŋe Wia tinjdaaraa ne kii Yesu mua.
Ama leelee Wia leŋe Yesu yuge a keŋ yirinj maa,

bɛɛ wiaa u na hɛɛɲ nɛ a suu. Wia laħorimo lɛ nɛ u fa ŋaa ŋii, duu wuo laa nuħobiinee kala nyuŋ a suu.

¹⁰ Kialin si hɛ dunia lɛ, Wia nɛ ŋaaba a tiiba maa. U sii che di u biirin yuge a kɔ u teen, u leŋe ba sipaa-laara chaasa na hɛɛɲ nɛ woruŋ duu sene wuo laaba ta. ¹¹ Nii-la si piise niaa disinnin ta, ari nialin disinnin u si piisa ta, ba kala nyimma ŋaa kubala nɛ. Nii nɛ tii u ŋaa ŋii a wuo yire ba kala u naanbiirin, ka hiisin buu kene. ¹² Wialin Yesu si bula pi Wia nɛ ŋla:

“Mi jan yire ŋ yirin mi naanbiirin teen.

Nialin si hilime aa chuɔluŋ tuɔŋ mi jan dennin.”

¹³ U bira bula,

“Mi jan laa ŋ wiaa kala dii,”

a bira bul,

“Nami ari ŋ biiri-la kala ŋ si joŋo pimi.”

¹⁴ Biiri-la Wia si joŋo pi Kirisito keŋ chalin ari yaraa nɛ. Nii titia nɛ Kirisito ma keŋ chalin ari yaraa duu suu a wuo yuo dii Sitaani, nii-la si keŋ suuŋ doluŋ, ¹⁵ a wuo laa niaa ta, nialin sii fa suuŋ a ŋaa suuŋ yosi ba miisin kala lɛ. ¹⁶ Nii wiaa u bi naga ari u kɔ duu pe Wia tinɗaaraa lɛ nɛ, ama u kɔ duu pe Abiraham doho niaa lɛ nɛ. ¹⁷ Nii nɛ tii u birime nuħobiine a ma nage u naanbiiri-la, ba wii-wii-kala lɛ. U ŋaa ŋii duu wuo ku ŋaa nialin si tima pipi Wia niaa nyuŋ kuhian u naanbiirin tuɔŋ nɛ a wuo faba nennige, a wuo ŋaa ni-titii, a wuo pe nialin lɛ Wia wonbiin lɛ, a wuo leŋ di Wia jon u baanin u fa si kene a tin niaa haacheba wiaa ta. ¹⁸ U titia na hɛɛɲ nɛ

woruŋ. Sitaani ma fa magisu. Nii wiaa u jaŋ wuo pe nialiŋ Sitaani síi magise le.

3

Yesu ne kii Moosis

¹ Nii wiaa mi naanbiirin si bi disinnin kenε Wia sipaan, Wia ne yirela di la ko u teen. U saa maga di ma jon Yesu wiaa he ma nyun le. U ne ŋaa Wia nanzoo a ŋaa nialiŋ si kpu pusun pipi Wia kuhian maa, wonbii-la la síi to le. ² U to nii-la si liisu niin woruŋ ne a tima pu, ari Moosis fa si to Wia niin ŋii a tima pi Wia niaa. ³ La jima ari nii-la si saa dii-zomuŋ ne maga duu laa yirin a kii dia-la u si saa. Nii titia ne yiri-la Yesu si laa ne yuga kii Moosis yirin. ⁴ Dia-na kala si he dime, nuu ne saa. Ama kialin kala si he dime, Wia ne ŋaa. ⁵ Moosis fa ŋaa tininni-titii ne Wia niaa kala tuon a tima pipiba. U ne fa bul wiaa piba a tige wialin si jaŋ ko le. ⁶ Ama Kirisito-na fa ŋaa Wia Bii ne, a ŋaa ni-titii a tima pipi Wia niaa. Di la ma ne ken nyu-duon a tin kialin la síi yieli wiaa, la ma jaŋ wuo ŋaa u dia niaa.

Nii la si jaŋ ŋaa a na wiese Wia teen

⁷ Nii wiaa, Wia Din-zon-la bula pila ari, “Jinin, di ma ne nii Wia yiikoro,
⁸ ma sí siiduon ken, ari nialiŋ fa si lii Wia harin girin tuon si ken siiduon ŋii.
 Bua-la le ne ba magisemi a ŋaa mi na baanin.
⁹ Lee-la ma naabalimaba magisemi ne woruŋ,
 a na mi wu-ŋaalaa jisin mahin balia.
¹⁰ Nii wiaa ne mi baanin sii niaa deenba kala nyun. Nii ne mi bul,

‘Ba tuɔbiinaa yie ŋaa ba yenŋi ne,
ba bi mi niŋ wiaa ka to.’

11 Nii ne mi na baaniŋ a ŋmieɛɛ a bul,
‘Mi bi jaŋ piba di-hɔnuŋ di ba hɔnɔ wiesi da.’
”

12 Mi naanɔbiirin, má pɔ ma titia le di ma tuɔŋ nuu sí wu-bɔŋ biinu. Di u ne ŋaa nii, u bira bi jaŋ laa Wia wiaa dii. U jaŋ jon hariŋ yia Wia-la si weye. 13 Ama má pɛ dɔŋɔ le tapulii-na kala a lii jiniŋ a kaa mumu, di wu-bɔŋŋɔɔ sí wuo nyise ma kuŋ-kala a wuo ŋaa di ma ŋaa siiduo wiaa Wia sipaan. 14 Wialin la si laa dii bunɔun, di la ne kenɔba nii a kaa mu wuu, la di Kirisito kala jaŋ ŋaa kubala. 15 Wialin ba si bul Wia tenin tuɔŋ ne ŋla:

“Jiniŋ, di ma ne kɔ di ma nii Wia yiikoro,
ma sí siiduon ken ari nialin fa si lii Wia hariŋ
si ken siiduon nii.”

16 Kubɛɛba ne nii Wia yiikoro aŋ lii Wia hariŋ? Nialin fa si to Moosis hariŋ a lii Ijipiti tinteen le ne ŋaa nii. 17 Kubɛɛba ne fa leŋe Wia baaniŋ sii ba nyun jisin mahin balia? Nialin fa si bi u niŋ wiaa to le ne leŋe u baaniŋ sii. Ba ne u leŋ ba suu girin tuɔŋ nii. 18 Kubɛɛba le ne Wia ŋmieɛɛ he ari ba bi jaŋ na wiese-la u fa síi che u jonɔ pi u niaa? Nialin fa si bi Wia niŋ wiaa ka to le ne u bul nii. 19 La na ari ba si bi Wia wiaa laa dii ne tii ba bi wiese-la wuo na Wia fa síi che u jonɔ pi u niaa.

4

1 Wia læle bula pila ari la jaŋ wuo kɔ u teen a na wiese. Nii wiaa má leŋ di la ken la titia worun

duu sí wuo na di la dɔŋsun ŋaa wiaa chei. Di la ne ŋaa wiaa chichei, la bi jaŋ na wiese u teen. ² Wia wu-zɔmɔ-la ba si bula pila, ba fa bula pi la naabalimaba ma ne. Ama ba bi wialin laa dii. Nii wiaa wialin biba le pe. ³ La nialin si laa wialin dii jaŋ wuo mu Wia teen a na wiese-la ari Wia si bul nii. U si,

“Mi na baaniŋ, nii ne tii mi ŋmieɛ ari
ba bi jaŋ na wiese-la mi fa síi che mi joŋo
piba.”

Ama la jima ari bunbun-la Wia si ŋaa dunia dere, u tin u tintinŋaa kala dere ne. ⁴ Wialin ba si bula Wia tenin tuon a tige che-pemin cheen ne ŋla: Ba si,

“Wia si ŋaa dunia dere, u wiese ne che-pemin
cheen.”

⁵ Lee-la titia Wia bira bula,
“Ba bi jaŋ na wiese mi teen.”

⁶ Nii-na niaa dɔŋsun jaŋ na wiese-la. Ama nialin si laa sipaan nii Wia wu-zɔmɔ-la bi wiese-la na, beɛ wiaa ba bi wialin ba si nia to. ⁷ Nii ne Wia bira liise tapulii kubala. Tapulii-la ne ŋaa jiniŋ. U to la naabalima Devit le ne a bul wiin deen. U si,

“Jiniŋ, di ma ne ku nii Wia yiikoro, ma sí siiduon
ken.”

⁸ Bua-la le ba naabalima Jɔsua fa si ŋaa Iziral tinŋaa sipaa-laara, u biba wiese pa. Di u ne fa piba wiese, Wia fa bira bi jaŋ bul tapulii dɔŋ wiaa. ⁹ Nii wiaa, tapulii dɔŋ ne he dime, Wia niaa si jaŋ wiesi. ¹⁰ Nii-la kala si na wiese Wia teen, u tiina len u tintinŋaa ne an wiesi, ari Wia ma si tin u tintinŋaa dere an wiesi nii.

¹¹ Má saa leŋ di la he doluŋ a na wiese-la Wia síi che duu joŋo pila. Nialin fa si bi u niin wialin to, ba bi wiese-la na. Di la ma ne bi u niin wialin ka to, la ma bi jaŋ na wiese-la. ¹² Wia niin wiaa weye a keŋ niin a kii sia niirin balia kala síi dii nyagaga. U yie wuo too juu nuhuobiine, a keŋ u dima ari u miisin kaa pore doŋo le. U yie wuo jin nuhuobiine tuon ari u tuobiinaa kala. ¹³ Kuŋ-kala tuo si jaŋ wuo keŋ u titia faa Wia teen. Wia na kuŋ-kala ne, u teen ba kala he pulumuŋ tuon ne. U jaŋ leŋ di la dage la wu-ŋaalaa kala a pu.

Yesu ne ŋaa nialin si tima pipi Wia niaa nyun kuhian

¹⁴ Yesu ne ŋaa Wia Bie a bira ŋaa nialin si tima pipi Wia niaa nyun ba tuon kuhian. U ne ŋaa kuhiasi-la tuon kuhian maa. U si tin u tintinŋaa dere, u jil wia nyun a mu Wia teen. La kuhian si yuga nii, má leŋ di la keŋ wialin la si laa dii woruŋ. ¹⁵ Yesu bi nage nialin si kpu pusun pipi Wia kuhiasin si bi niaa nennige ka fa nii. U ne wuo fála nennige a jin wialin síi walimela, bee wiaa ba ma walimu ne. Sitaani paala magisu ne, ama u bi wu-bon kala ŋaa. ¹⁶ Nii wiaa má leŋ di la keŋ nyu-duon a wuo yi lee-la Wia si hono, duu wuo fála nennige. Di la ne juu wii-kala, u jaŋ fála nennige a pela le.

5

¹ Nialin si kpu pusun pipi Wia kuhian-na kala, ba yie liisu niaa tuon ne. U he nuhuobiine ari Wia pege a laa kiaa pipi Wia, an pe kpu pusun a piise niaa disinnin tita. ² U siaa yie fiele niaa

nyuŋ ne woruŋ, nialin sii ŋaa wu-bonŋoo aŋ bi jin, ari nialin si yenŋe Wia wonbii-la le, bee wiaa u ma titia yie ŋaa wiaa chichei ne. ³ A tinŋ nii wiaa ne u yie kpu pusun pipi Wia a tin u titia haacheba wiaa, di Wia piise u disinnin ta, a bira kpu pusun pipi Wia maa a tin ni-kaana-la kala wiaa, di Wia piise ba ma disinnin ta. ⁴ Nuukala bi jan wuo liise u titia a titin tinŋtimin deen. Wia ne yie liise tiina ari u fa si liise Eronŋ nii. ⁵ Nii titia ne Kirisito ma bi u titia kaa yuge duu tinŋ tinŋtimii-la nialin si kpu pusun pipi Wia kuhianŋ sii tinŋ. Ama Wia ne liisu. Wii-la Wia si bula pu ne ŋla: U si,

“N ŋaa mi Bii ne,
jinin mi ne luluŋ.”

⁶ Wia tenin tuonŋ seme donŋo maa u bula,

“N nage nii-la fa si kpu pusun pipi Wia donŋo ba
sii yire

Melikizedeki ne.

N jan tima pipi Wia niaa nyuŋ a kaa mu deen
deen.”

⁷ Yesu fa si he u miisinŋ le dunia deen le, u chuole Wia a faasa yel sii-liirinŋ a sul Wia, u-na nii-la si jan wuo laa u miisinŋ ta duu si suu. Yesu seye duu ŋaa wialin sii tore Wia tuonŋ ne, nii ne tii Wia laa u Wii-sula. ⁸ Yesu fa ŋaa Wia Bii ma ne, ama u na heenŋ ne woruŋ. U si na heenŋ nii, u ku jinŋ nii u si janŋ ŋaa a to Wia niinŋ woruŋ. ⁹ U si to Wia niinŋ kala dere, u ku ŋaa nialinŋ kala ma sii to u niinŋ sipaa-laara, a laaba ta a kaa mu deen deen. ¹⁰ Nii ne Wia liisu duu ŋaa nialinŋ si tima pipi Wia niaa nyuŋ kuhianŋ, a tima pi Wia ari Melikizedeki fa si timaa pi Wia nii.

Má waa Wia wiaa ɛ, aŋ sí harin jono yia Wia wu-zomɔ-la

¹¹ La keŋ wiaa yuge ne di la bul a tige wiin deen ɛ. La bi jin nii la si jan wuo bul wii-la di ma jin u bubuɔŋ, bee wiaa ɛɛɛ ma digilaa kparima ne. Ma bi wialin bubuɔŋ wuo jin lima lima. ¹² Ma si nii Wia wu-zomɔ-la, u diene ne. U fa maga di ma ne didage niaa, ama ma bira che nuu ne duu didage ma Wia niin wialin ma si nia bunbun. U naga maa che yilin ne di ma wase. Ma ha bi ku-duorun wuo didii. ¹³ Bii-mulo ne yie wiwase yilin, u bi ku-duorun wuo didii. Nii titia ne ma ma nage. Ma ma ha bi wu-duorun wuo jijin. Wialin ba si dagema jan len di ma keŋ tuɔ-pula Wia sipaan. ¹⁴ Nihian ne wuo ku-duorun didii. Nialin si waa dere Wia wiaa ɛ nage nihiasin ne. Nii ne tii ba yie wuo jin wu-bonɔɔ ari wu-zonɔɔ pege, bee wiaa ba venee naa wu-zonɔɔ ne.

6

¹ Nii wiaa la si wuo jin bunbun wialin ba si bula pila a tige Kirisito ɛ nii, u maga di la kiele mu sipaan ne a wuo waa dere Kirisito wiaa ɛ. Ma sí len di la bira suomo bubul wialin la si jan naa a birima lii la haacheba-la ɛ, aŋ len la wu-bomɔ-la la fa sii naa. La bira bi che di la suomo bul nii la si jan to a laa Wia wiaa dii. ² La ma bira bi che la bul nii ba si jan fola Wii-chuɔɛ liin, ari nii ba si jan jon nisaa danla ɛ, ari nii niaa si jan suu aŋ sii suun ɛ, ari nii Wia si jan dii niaa sariya a jon cheerin pi donsun a kaa mu deen deen, a bira jon miisin pi donsun ma a kaa mu

deen deen. ³ Di Wia ne seye, la jaŋ kieli bunbun wialin aŋ mu sipaan. ⁴ Di Wia ne wuo suri niaa siaa di ba wuo jin u wiaa, a wuo laa wialin si lii Wia teen dii, a bira ken u Din-zon-la maa, ⁵ a wuo nii Wia niin wiaa a jin ari u niin wialin zomɔ ne kinken, a bira wuo na Wia kuorii-la si jaŋ ko dolun si mage nii ba miisin le lele nla, ⁶ di ba ne jin wiaa deenba kala aŋ bira jon harin yia Wia wu-zomɔ-la, ee ne ba jaŋ bira naa di ba birima lii ba haacheba le, aŋ bira ko Wia teen? Ba bira bi jaŋ wuo miira ko Wia teen. U saa naga ari ba bira wasa kpaase Wia Bie mere daa-gese nyun ne. Ba si naa nii, ba bira leŋe hiisin diiu ne niaa tuon. ⁷ Di duonun ne nii he tinteen le, tintee-la yie wuo nyua duon lii-la. U si nyua lii-la nii, kiaa wiwase lee-la. Nialin sii pere lee-la ma nina kiaa worun. Tintee-la zomɔ piba ne. Wia ne pe tintee-la le. ⁸ Ama di yaŋ ari sosun dunduna nii nyu lee-la, nii-na tintee-la bi zomɔ pi nialin. Wia via tintee-la wiaa ne. Ba jaŋ chaane nyinin he duu dii buru.

⁹ Laa bul wiaa deenba kala, ama ma-na, la nanɔn-chooloo, ma-na kpia ne. Ma bi tintee-loru-la wiaa la si bula naga. La naa yarida ari Wia jaŋ laama ta, ¹⁰ bee wiaa Wia ken wutitii. U bi jaŋ bee kieli tinjimii-la ma si tima pu. A tin u wiaa ma cho u niaa ne a tima pipiba, aŋ haa titin nii. ¹¹ La saa cho di ma kun-kala fiese siin aa yiele kialin ma si jaŋ na, a jin worun ari ma sene jaŋ naba, a ken nii naaŋ le a mu dere. ¹² La bi che di ma ken yariwiin. Nii ne tii la bul nii. Laa che di ma to nialin si laa Wia wiaa dii faafaa naa-buasun ne. Niaa deenba chin wialin ba si

laa dii le ne a nyalima nii halii, a wuo na kialin Wia fa si bula piba ari ba jan na.

Wialin Wia si bula sene naa ne

¹³ Faafaa-la Wia bil u niin a pi Abiraham an nmiese. Kun-kala fa tuo a yuga a kii u-na Wia duu nmiese. Nii ne u nmiese u titia. ¹⁴ U nmiesa a bul, “Wutitii, mi jan pen le a len di n doho niaa pun.” ¹⁵ Nii ne Abiraham ken kenyiri a wuo nyalime, a sene na wii-la Wia fa si bula pu ari u jan na. ¹⁶ Ama di nuhobiinee nii che di ba nmiese, ba yie nmiese ku-la si kiiba ne. Di ba ne ken wii ma kaa lile, ba yie nmiese ne. Di ba ne nmiesa, wii-la sene chin. ¹⁷ Wia fa bula pi u niaa ari u jan jon kiaa piba. U fa sii che di ba chaasa jin ari u bi jan ken u niin birime, ama u sene jan jon kialin piba, u nmiesa dan ne. ¹⁸ Wia saa naa wiaa balia ne. U si wuo bul wii-la an pe nmiese nii, wiaa deenba baliamin bira bi jan ko di ba birima, bee wiaa Wia bi wiaa nyia. U bul wiaa deenba a pi la nialin si fa mu Wia teen, di la laa la titia dime ne. U bul nii pila di la nyun nyaase ne a tin kialin Wia si bula ari u jan naa pila wiaa, a ken kialin la sii yielu worun. ¹⁹ La sii yiele kialin nii, la jan wuo nyire la boye a chin wialin la si laa dii le worun, a wuo juu Wia di-zon-la, lee-la patiisa-balin fa si ker. Ni-peiba bi lee-la wuo juu. ²⁰ Yesu ne naa nialin si tima pipi Wia niaa nyun a kaa mu wuu, ari baal kubala ba faa yire Melikizedeki fa si naa nialin si tima pipi Wia niaa nyun kuhian a kaa mu wuu nii. Yesu ne laa sipan juu di-zon-la a tin la wiaa, di la ma wuo to u harin a juu lee-la.

7

Ba bul wiaa a tige Melikizedeki le, nii-la si kpu pusun pipi Wia

¹ Baal-la ba si yiru Melikizedeki, u fa ŋaa taŋ kubala kuoru ne aŋ fa pe ŋaa nii-la si kpu pusun pipi Wii-jaribako. Taŋ-la yirin ne Selem. Bua kubala Melikizedeki cheŋ Abiraham duu mu yuo laalin dii tintee doŋsun kuoroo aŋ kuko. Nii ne u sul Wia pu duu peu le. ² Nii ne Abiraham keŋ kialin u si paa laal-la le a kaa kpaaleree fii, a joŋ doŋo pu. Melikizedeki yiri-la bubuon ne kuorula si keŋ tuo-pula Wia sipaan. Baal-la ne bira ŋaa Selem kuoro maa. Selem kuoro bubuon ne, kuorula si keŋ u niaa hoŋ som. ³ Melikizedeki fa bi nyimma kene, u bi naan ma kene. Nuukala fa bi u doho jin, a bi bua-la ba si lulu ari bua-la u si suba ma jin. Ama u fa nage Wia Bii ne. U ŋaa nii-la si tima pipi Wia niaa nyun a kaa mu wuu.

⁴ Ma jan na di u fa ŋaa ni-bal ne. La naabalima Abiraham fa si lii laalin ko, u paala kpaal kaa pu ne. ⁵ Baal doŋ ma ne fa he dime. U yirin ne fa Liivai, u biirin ne fa ŋaa nialin si kpu pusun pipi Wia doho niaa. Wialin Moosis fa si nmunsa bil di niaa tuto tuon ba bula ari Abiraham doho niaa kala keŋ ba kaa kpaaleree fii fii, a joŋ doŋo pi ba naanbie Liivai ari u biirin. La jima ari Liivai doho niaa ari Iziral tinŋaa doŋsun kala ŋaa Abiraham doho niaa ne. Ama Wia haa bul nii ne. ⁶ Melikizedeki fa bi Liivai doho nuu ŋaa aŋ pe laa kpaalin Abiraham teen, aŋ sul Wia pu duu peu le. Ka Wia ma fa ta niin ne Abiraham teen. ⁷ Ni-balin ne yie sul Wia duu pe ni-bie le.

Wii tuo ba si jaŋ kaa lere a tige wiin deen le. ⁸ Liivai nialin si laa kpaalin deen, ba-naa suu ne. Ama Melikizedeki si laa kiaa Abiraham teen, u-na bi jaŋ suu. Ari jinin u ha weye ne. Ba bul nii ne Wia tenin tuon. ⁹⁻¹⁰ Bua-la le Liivai naabalima Abiraham si cheŋ Melikizedeki a keŋ kiaa kpa pu di ba ha bi Liivai lula. Lere u yie lilaa kiaa u niaa teen ne. Ama Abiraham fa si jon kiaa pi Melikizedeki nii, la jaŋ wuo bul ari Liivai ma fa jon kiaa puu ne, bee wiaa u naa Abiraham doho nuu ne.

¹¹ Wia si jon u nin a pi Moosis, bua-la le ne Liivai biirin suomo tin tintimii-la nialin si kpu pusun pipi Wia sii tin. Di tintimii-la fa pe Iziral tinnaa le di ba chaasa naa ni-zom, nii-na u bira bi maga di nuu don si nage Melikizedeki ko aa tin nialin si kpu pusun pipi Wia tintinnaa. Ama Wia si nuu don jaŋ ko (a pe Iziral tinnaa le). U-na bi jaŋ lii Eron doho niaa tuon. ¹² Di ba ne liise nuu a bul di u doho niaa dunɗunɗa ne kpu pusun pipi Wia, aŋ bira liise nuu si bi u doho niaa tuon lia, see di ba keŋ wialin ba sii to ma kaa birime. ¹³ La Tiina Kirisito wiaa ne baa bul nii. U ma lii doho don tuon ne. Nuukala ha bi doho deen tuon lia a naa nii-la si kpu pusun pipi Wia. Nuukala jima ari Yesu lii Juda doho niaa tuon ne. ¹⁴ Ama bua-la le Moosis fa si bul wiaa a tige nialin si jaŋ kpu pusun pipi Wia le, u bi bula ari ba liise nuu si lii Juda doho niaa tuon.

Yesu ne naa nii-la si timaa pi Wia niaa nyun deen deen

15 Nuu doŋ si tima pipi Wia niaa nyuŋ si folo ko ŋla a nage Melikizedeki, wiaa deenba kala chaasa chin ne. 16 U tiina si ku ŋaa nii-la si tima pipi Wia niaa nyuŋ nii, u bi naga ari u doho wii ne. U bira bi naga ari wialin ba si ŋmuŋsa bil di niaa tuto ne daga ba liisu. Ama u miisin dolun le ne ba liisu. U jan he dime deen deen. U bi jan suu. 17 Wia bula pu a bul, “Ŋ nage Melikizedeki ne. Ŋ jan chin la nyuŋ a tima pipi Wia a kaa mu deen deen.” 18 Nii wiaa ba jon wialin Moosis fa si ŋmuŋsa bil di niaa tuto ta ne. Ba bira bi bubuo kene, ba bi jan wuo pe nuu le. 19 Wialin Moosis fa si ŋmuŋsa bil di niaa tuto bi jan wuo len di nuu-kala wuo chaasa ŋaa ni-zon. Ba si jon wu-binaa ta, wu-falaa ne he dime la tuto. Wu-falaa deenba le ne laa yiɛɛ. Ba suri wonbiin pila ne, di la wuo ko Wia teen.

20 Wia ŋmiesa ne a dan wu-falaa deenba le u si bula pila. 21 Di ba ne fa liise nialin si kpu pusun pipi Wia, Wia bi ŋmiesa he, an ka ba titin ba tintinŋaa. Ama la Tiina Wia si liise Yesu, u ŋmiesa ne a bul, “Mi bi jan ken mi niin birime.” U bira bula, “Ŋ ne ŋaa nii-la si timaa pimi Wia niaa nyuŋ a kaa mu wuu.” 22 Wia ta niin ne u niaa teen. Yesu ne u kaa ta nii-la. Wii-la u si bula ne kpia wialin Moosis fa si ŋmuŋsa bil di niaa tuto. Nii daga ari u ŋaa wutitii ne.

23 Bunbun nialin fa si kpu pusun pipi Wia fa yuga ne, bee wiaa ba faa suu ne. Ba sii suu nii, ba bi tintimii-la wuo tin deen deen. 24 Ama Kirisitona jan ŋaa nii-la si tima pipi Wia niaa nyuŋ a kaa mu wuu, bee wiaa u bi suu. 25 Nii wiaa, u

janj wuo laa nialinj si tou le a ko Wia teenj ta. U janj wuo laaba ta, beɛ wiaa u janj he dime bua-na kala a sul Wia pipiba duu peba le.

²⁶ Yesu si nja nialinj si tima pipi Wia niaa nyunjuhianj nii, u nja wu-zonj ne a pila. Yesu bi disinj kenɛ, u bi wii-kala cheye. U chaasa nja ni-zonj ne. U kenj u titia pore ne haache tinjja le. Wia kenu nja ni-bal. U si he Wia-janj le nii, u yuga kii kunj-kunj-kala si he dime. ²⁷ Nialinj fa si kpu pusunj pipi Wia kuhiasinj fa yie kpu pusunj tapulii-na kala ne. U fa maga di ba kpu pusunj a tinj ba titia haacheba wiaa ne, anj bira kpu donsunj ma a tinj niaa haacheba wiaa. Yesu-na bi nii nja. U bi pusunj kpua a tinj u titia haacheba wiaa. U liise sarika bala ne a pi Wia a tinj niaa haacheba wiaa. U titia miisinj ne u kaa liise sarika-la. ²⁸ Ba yie to wialinj Moosis fa si nmunsa bil di niaa tuto le ne a liise niaa di ba nja nialinj si kpu pusunj pipi Wia kuhiasinj. Nialinj ba si liisa fa kenj haache ne. Ama wii-la Wia si bula a tige u Bie Yesu le to harinj ne a ko. Wia nmiesa ne anj-na liise Yesu duu nja nialinj si tima pipi Wia niaa nyunjuhianj. U chaasa nja ni-zonj ne a kaa mu wuu. U bi janj ko duu kenj disinninj.

8

Yesu ne timaa pi Wia la nyunjuhianj

¹ Wii-la kala la sii bul wu-nyunjuhianj ne nja. La kenj nialinj si tima pipi Wia niaa nyunjuhianj ne. U ne he Wia-janj a honj Wii-jaribako seme, ni-duonj di-honunj. ² Wia di-zonj-la le ne u he a titinj. Wia-dia titia ne nii. Lee-la nuhuobiine dee bi saa. La

Tiina Wia ne saa. ³ Di ba ne liise nialin si kpu pusun pipi Wia kuhian-na kala, ba yie liisu duu laa kiaa pipi Wia ne, an pe kpu pusun ma pupu. Nii wiaa u maga di nialin si tima pipi Wia niaa nyun kuhian deen ma jon kun ne a pi Wia. ⁴ Di u ne saa fa he dunia le, u fa bi jan naa nii-la si kpu pusun pipi Wia, bee wiaa nialin si he dunia le a kpu pusun pipi Wia, ba nii to wialin Moosis fa si nmunsa bil di niaa tuto an ninna. ⁵ Niaa deenba si kpu pusun pipi Wia kuhiasin tin ba tintinnaa ne Wia-dia tuon dunia deen le. Ba sii tin tintinnaa nii, baa chesi Wia di-zon-la wiaa ne nii. Wia di-zon-la titia dee. Moosis fa si naa siri duu he lebin, Wia fa bul wiaa pu ne. U si, "He lebi-la duu nage ku-la mi si dagin peel-la nyun." ⁶ Tintimii-la Kirisito sii tin ne yuga kii tintimii-la bunbun niaa si tima, bee wiaa Wia tou le ne a ta nji-falin a pi u niaa. Nji-falii-la ne kpia bunbun nji-la Wia si ta u niaa le, bee wiaa wii-la Wia si bula bi jan ko di u ta da. ⁷ Bunbun Wia ta niin ne u niaa teen. Di wialin faa pe u niaa le di ba naa ni-zomɔ Wia teen, Wia fa bira bi jan ta nji don u niaa teen.

⁸ U na di bunbun wialin bi u niaa le pe di ba wuo naa ni-zomɔ, nii ne u bira bul,
 "Tapulii kubala mi jan bira ta nji don mi niaa
 Iziral tinnaa teen, ari Juda doho niaa le."

⁹ Mi si jan ta nji-la, u bi jan nage bunbun nji-la
 mi fa si ta ba naabalimaba teen
 bua-la le mi si kenba kaa lii Ijipiti tinteen.
 Ba fa bi mi nji-la le to,
 nii ne tii mi jon harin yiaba.

¹⁰ Wialin la Tiina Wia fa si bula ne nla: U si,

- “Tapulii kubala ne jaŋ yi di mi ta niin mi niaa Iziral tinŋaa teenj.
 Mi jaŋ leŋ di ba jin mi niin wiaa woruŋ, a joŋo he ba nyuŋ ari ba tuoŋ kala le.
 Di mi ne ŋaa ŋii, mi jaŋ ŋaa ba Wia, di ba ma ŋaa mi niaa.
 11 Bua deen le nuu-kala bira bi jaŋ dage u doŋo tiina koo u naanbii ŋii u si jaŋ ŋaa a jinmi.
 Nuu-kala jaŋ jinmi, hanbiisin a kuhiasin kala.
 12 Mi jaŋ fába nennige a joŋ ba haacheba a cheba. Mi bira bi jaŋ liliisi ba wu-bonŋoo.”
 13 Wia si bul ŋii-falii-la wiaa ŋii, u si di buŋbuŋ ku-la ŋaa ku-binii ne. Ku-la kala saa si diene ŋaa ku-binii ne, u maga di ba joŋo ta ne.

9

Yesu ne timaa pi Wia la nyuŋ Wia-jaŋ le

¹ Buŋbuŋ-la Wia fa ta niin ne a pi u niaa. Ni-la fa keŋ wonbiee ne ba to a chuchuole Wia. Ba fa he lebin ne a chuchulu dime. ² Lebi-la fa keŋ leree balia ne, tege e ari sipaan. Tege e lebi-la le ne chaanin fa chin koruŋ nyuŋ. Teebul ma fa he dime. Boroboro-la ba si yie kaa mu bil Wia sipaan ma fa dan teebul nyuŋ tege e lebi-la le ne. Lee-la yirin ne fa lee-la si bi disinnin kene, ³ a kiele juu lebi-la sipaan, ba fa keŋ patiisa ne a kaa kere. Lee-la yirin ne fa lee-la si chaasa pulle a bi disinnin kene. ⁴ Selime koruŋ ne fa he lee-la. Dime ne ba yie nyige tii-kelin suora si sima

a pipi Wia. Daga kubala ma ne fa chin dime. Selime tou kala. Selime pupoin ne fa he daga-la tuon. Pupoi-la tuon ne ba fa jon boroboro-la si lii Wia-jaŋ ku tuu a he. Eron daa-la si toso ma fa he daga-la tuon ne. Tabii-taala-la le Wia fa si nmunse u niin wialin he, u ma fa he dime ne. ⁵Daga-la nyun, ba me Wia tinɗaraa sii tul, a bil ba ma chin. Ba ken ba kinkesin kaa jere to Wia kuori-kpasa-la nyun, lee-la u si hono aa fa niaa nennige, a jon ba haacheba a cheba. Leye la bi jaŋ wuo bul wiaa yuge a tigeba le.

⁶ Di ba ne bil kialin kala dere, nialin si kpu pusun pipi Wia, ba yie juu tege lebi-la di ba tin tintimii-la si maga di ba tin. ⁷ Ama nialin si kpu pusun pipi Wia kuhian dunɗunɗa ne yie juu lebi-la sipaan. U ma saa yie juu lee-la bala ne jina kala. U yie ken chalin ne a kaa juu pi Wia, a tin u titia haacheba ari nialin kala haacheba wiaa. ⁸ A tin wiin deen wiaa Wia Din-zon-la chaasa dage ari wonbii-la ba si to juuu lebi-la sipaan, ba ha bi suro, bee wiaa tege lebi-la ha he dime ne. ⁹ Tege lebi-la nage dunia deen le la si he ne. U bi jaŋ dieni. Tege lebi-la le ne ba yie jon kiaa pipi Wia an pe kpu pusun pupu. Wialin ba si yie naa lebi-la tuon, ba bi jaŋ wuo pe nialin si ken kialin ko, di ba tuobiinaa chesi. ¹⁰ Wiaa deenba dage kudiilee ari ku-nyualaa wiaa dunɗunɗa ne. Ba bira dage ari ba si jaŋ fufo ba yaraa disinnin a kaa mu yi bua-la le Wia si jaŋ ken wu-falaa ko ne.

¹¹ Ama Kirisito ko ne leye a naa nialin si tima pipi Wia niaa nyun kuhian. Wii-la u si kaa ko ne zomo a kii bunɓun wialin. U si ko nii, u juu

lebi-la sipaanj si bi disinnij kenε, lee-la ne zomo kinkenj a kii bunbun ku-la. Nuhuobiine dee bi saa. U bi dunia deenj kunj naa. ¹² Kirisito juu lebi-la sipaanj bala dunɗun ne. U bi buuna koo ne-pasij chalinj kaa juu dime. Ama u kenj u titia chalinj ne kaa juu, a jonj chal-la a tinj la haacheba chiminj, a laala ta a kaa mu wuu. ¹³ Bunbun ba fa yie jonj buuna koo ne-bele chalinj ne a fo niaa disinnij ta. Di nuu ne naa disinnij, ba yie jonj ne-pasa-la ba si kpua a nyige ne a pi Wia, a kenj u tuɔrunj kaa mise nialinj a piise ba disinni-la ta. ¹⁴ Di wiaa deenba ne wuo piise niaa disinnij ta, nii-na Kirisito chalinj ma janj wuo paala piise niaa disinnij ta a kii buunaa koo nesinj chalinj. Kirisito fa bi disinj kala kenε. Wia Din-zɔŋ-la dolunj le, u jonj u titia pi Wia, a suu a tinj la wiaa. U janj wuo lenj di ma tuobiinaa chesi di ma si wu-bɔŋ biinu, ka di ma wuo tima pipi Wia, Wia-la si kenj miisinj.

¹⁵ Kirisito ne he Wia ari nuhuobiine pege. U le ne Wia to a ta nii-falii-la u niaa teenj. Wia naa nii di nialinj kala u si yira wuo na kialinj u si si u janj jonjo piba Wia-janj le. Kialinj janj he dime a kaa mu wuu. Leele Kirisito suba ne. U suu nii duu wuo laa niaa haacheba ta ne, nialinj si naa haache bua-la le ba fa sii to bunbunj wialinj Wia si ta u niaa teenj. ¹⁶ Di nuu ne si duu ne suba, nuu doŋ ne janj dii u kiaa, di tiina ne ha bi suba, nii-la bi janj wuo dii kialinj, see di kialinj tiina suba. ¹⁷ Di kiaa tiina ne weye, nii-la u si si u janj dii u kiaa bi janj wuo dii kialinj, see di u suba. ¹⁸ Nii titia ne Wia jonj chalinj ta bunbunj nii-la. ¹⁹ Moosis si

ŋmuŋse wialin bil di niaa tuto, di u ne ku dageba wialin a ku dere-na kala, u yie kpu ne-pasin ari buunaa ne, a laa chalin a naa liin guoli. U yie che pie-pun-fiesin ari pipaa-suorusun a voo a he dɔŋɔ le, a kaa yuu chal-la, a mise he ten-la le u si ŋmuŋsa, an pe naa mise nialin maa. ²⁰ Di u ne naa chal-la mimise nialin, nla ne u yie bul: U si, “Chal-la Wia si jono ta niin ma teen ne nla.” ²¹ Nii titia ne u yie naa chal-la mise lebi-la ari gbanzi-la kala ba si kaa titin Wia tintin naa lebi-la tuon. ²² Wutitii, wialin Moosis si ŋmuŋsa bil di niaa tuto, tuon chalin ne ba yie kaa fo kiaa jesin kala disinnin ta. Di ba ne bi kun chalin liisa, Wia bi jan wuo jon nuu-kala haacheba a cheu.

Yesu suu bala ne niaa nyun duu laa haacheba ta

²³ Kialin si he lebi-la tuon nage kialin si he Wia-jaŋ ne. U maga di ba ken pusun chalin chese kiaa deenba disinnin ta. Ama kialin titia si he Wia-jaŋ le, u maga di ba che ku-la si zomɔ kii pusu-la chalin ne a piise ba disinnin ta. ²⁴ Kirisito juu Wia di-zon-la titia ne. Lee-la u si jua, nuhuobiine dee bi naa. Nialin si naa lebi-la, baa chesi Wia di-zon-la ne. Ama Kirisito juu Wia-jaŋ titia ne. U juu lee-la duu wuo mu Wia teen a chin la nyun. ²⁵ Nialin si kpu pusun pipi Wia kuhiasin yie juu lebi-la sipaan si bi disinnin kenɛ jina jina ne, a pe ken pusun chalin kaa juu a pi Wia. Chal-la ba si yie kaa juu, ba titia chalin dee. Ama Kirisito-na si juu lee-la, u bi naga ari u jan venɛ juu dime jina-na kala ne a jon u titia a pipi Wia. ²⁶ Duu ne faa naa nii, u fa jaŋ na heen jina-na kala a lii

dunia di-suomuŋ a kaa kɔ ari jiniŋ kala. Ama u si china mage ŋla, dunia dideriŋ kpaga ne. Nii ne u kɔ bala duu joŋ u titia a pi Wia a suu, a laa niaa haacheba ta. ²⁷ Bala ne nuu-kala jaŋ suu. Nii hariŋ le Wia jaŋ dii u tiina sariya. ²⁸ Nii titia ne ba kpu Kirisito balá duu wuo laa ni-dan haacheba ta. U jaŋ bira kɔ. Duu ne kɔ, u bira bi jaŋ laa niaa haacheba ta, ama u jaŋ laa nialiŋ ta, nialiŋ si ŋaa siri aa gberu.

10

¹ Wialiŋ Moosis fa si ŋmuŋsa bil di niaa tuto laa sipaan ne, ka wu-zomɔ-la-na to hariŋ kɔ. Wialiŋ Moosis fa si ŋmuŋsa bil nage wu-zomɔ-la ne, ama wu-zomɔ-la titia dee ŋii. Ba nage wu-zomɔ-la daaliimiŋ ne. Nii wiaa pusu-la ba si yie kaa ku kpu pipi Wia jina-na kala, ba bi jaŋ wuo leŋ di nialiŋ si keŋ pusu-la kaa kɔ ŋaa ni-zomɔ-la si bi disiŋ kala ke ne. ² Di pusu-la ba si yie kaa mu kpu pipi Wia ne fa wuo leŋ nialiŋ si kaa kɔ ŋaa tuɔ-pul timma, ŋii-na ba fa bira bi jaŋ kpukpu pusun deŋba jina-na kala. Di ba ne fa wuo piise nialiŋ disinniŋ tita, ŋii-na ba fa bira bi jaŋ bibiine di ba keŋ haache kala. ³ Ama ba si yie kpu pusu-la pipi Wia jina-na kala, ba yie liliisi ba haacheba ne, ⁴ beŋ wiaa nesin ari buunaa chalin bi jaŋ wuo laa niaa haacheba ta.

⁵ Nii ne tii Kirisito bul wiaa deŋba a pi Wia bua-la le u si ku tuu dunia. U si,

“Ŋ-na bi pusu-la ba si yie kaa ku pin ka che, an bira bi pusu-la ma ba si yie kpu a nyige pin ka che.

Ama ŋ liisemi ne di mi joŋ mi titia kala a pin.

⁶ Ba si yie kpu pusu-la a nyige pipiŋ, aŋ kpu pusu-la doŋsun maa a piise ba disinniŋ tita, ŋ tuoŋ bi ba kala nyuŋ tɔre.

⁷ Nii ne mi bul, ‘Mi Tiina Wia, mi ko ne di mi ŋaa wialiŋ sii tɔre ŋ tuoŋ. Mi ko ne di mi ŋaa wialiŋ ba si ŋmuŋsa bil ŋ teniŋ tuoŋ a tigemi le.’ ”

⁸ Wialiŋ Moosis fa si ŋmuŋsa bil di niaa tuto ne daga di ba kpu pusun pipi Wia, a bira joŋ kiasa pupu, a bira kpu pusun a nyiga pi Wia, a kpu doŋsun maa a piise niaa disinniŋ tita. Ama Kirisito bula di Wia bi nii cho. U tuoŋ ma bi ba nyuŋ tɔro. ⁹ Nii ne ka u bira bul, “Mi ko ne di mi ŋaa wialiŋ sii tɔre ŋ tuoŋ.” U si bul nii, u via bunbun wialiŋ ta ne, aŋ miira suomo bil wufalia. ¹⁰ Kirisito si ŋaa Wia tuɔtoru wii-la a joŋ u titia kala a pu a tin la wiaa, nii ne leŋe la bira bi disinniŋ kenɛ. U si suu nii, u joŋ u titia pi Wia balá ne. U bira bi jaŋ ko duu ŋaa nii.

¹¹ Nuu-kala si kpu pusun pipi Wia yie chin u leriŋ ne a titiŋ u tintinŋaa tapulii-na kala, a venɛɛ kpu pusun pipi Wia tapulii-na kala. U si yie kpu kiasa deŋba a pipi Wia, ba bi jaŋ wuo laa niaa haacheba ta. ¹² Ama Kirisito suba a joŋ u titia a pi Wia bala ne duu laa niaa haacheba ta. U si ŋaa nii dɛre, u jil Wia-jaŋ a hoŋ Wia seme, ni-duoŋ di-honuŋ. ¹³ U jaŋ hoŋ dime hali, see di u yuo dii u diŋdoŋŋoo kala dɛre. ¹⁴ U si joŋ u titia a pi Wia balá nii, u leŋe nialiŋ ba si piise ba disinniŋ ta ŋaa tuɔ-pul timma ne u teen a kaa mu wuu. ¹⁵ Wia Diŋ-zoŋ-la ma ŋaa wialiŋ la sii bul danŋia. ¹⁶ U si,

“Di tapulii dɔŋ nɛ yie, mi jaŋ ta mi niin̄ ba teen̄.
Mi jaŋ len̄ di ba jin̄ mi niin̄ wialin̄,
a jon̄ba hɛ ba tuɔbiinaa ari ba nyuŋ kala lɛ.”

¹⁷ U bira bula,

“Mi bira bi jaŋ liliisi ma haacheba ari ma wu-
bɔŋŋɔɔ kala.”

¹⁸ Di Wia nɛ jon̄ la haacheba-la kala a chɛla, u
bira bi maga di la kpu pusun̄ a pi Wia a tin̄ la
haacheba wiaa.

Má ken̄ nyu-duon̄ a kpage Wia

¹⁹ Nii wiaa, mi naan̄biirin̄, la jaŋ wuo ken̄ nyu-
duon̄ a juu Wia di-zɔŋ-la, bɛɛ wiaa Yesu jon̄ u
chalin̄ a jaasɛ la wiaa nɛ. ²⁰ Won̄bii-falin̄ nɛ Yesu
suro pila. Won̄bii-la u si suro pila lɛ nɛ la jaŋ to a
juu Wia di-zɔŋ-la, a laa miisin̄ Wia teen̄. Bua-la
lɛ Yesu fa si bi suba, nii nɛ patiisa-bal nɛ fa kɛrɛ
lɛbi-la sipaan̄. Ni-pɛiba bi dime wuo juu. Nii
titia nɛ la fa bi Wia di-zɔŋ-la wuo juu. Ama lɛɛɛ
Yesu suba nɛ, ba ken̄ patiisa-bal-la bɛgɛ pila la
wuo to juu Wia di-zɔŋ-la. ²¹ La folo ken̄ nialin̄ si
tima pipi Wia kuhian̄ nɛ, u biben̄ Wia niaa. ²² Nii
wiaa, má len̄ la ken̄ nyu-duon̄ a laa wiaa deen̄ba
dii ari tuɔ-bala, a mu Wia teen̄. Wia chɛsɛ la
tuɔŋ nɛ, a chɛsɛ la tuɔbiin̄-bɔmɔ-la kala ta. Ba
bira bi jaŋ wiwalimɛla. U ken̄ lii-zɔmun̄ nɛ fola.
La bira bi disinnin̄ kɛnɛ. ²³ Nii wiaa, wialin̄ la
si laa dii, má len̄ di la yielɛ wialin̄, a chin̄ ba lɛ
kpan̄ kpan̄, a sí begilu mua maa, bɛɛ wiaa Wia
ken̄ wutitii nɛ. Kialin̄ u si si u jaŋ jon̄o pila, la laa
dii ari la jaŋ naba. ²⁴ Nii wiaa, má len̄ di la cho
dɔŋɔ, a ken̄ dɔŋɔ ari siifɛsin̄, a pɛ dɔŋɔ lɛ, aa
ŋaa wu-zɔŋŋɔɔ dɔŋɔ lɛ. ²⁵ La si yie hihilimi nii,

niaa dɔŋsuŋ yie via nɛ. Ma sí ŋii ŋaa. Ama má leŋ di la haa hilimi a pipe dɔŋɔ lɛ di la to Wia ari siifiesiŋ, bɛɛ wiaa tapulii-la la Tiina Yesu si jaŋ miira kɔ kpaga nɛ.

²⁶ Di la nɛ ku jiŋ wutitii-la aŋ viau ta a ŋiŋaa wu-bɔŋŋɔɔ, kuŋ dɔŋ bira tuo ba si jaŋ wuo kpu a pi Wia a piise la disinniŋ ta. ²⁷ Ama la jaŋ fá fawulluŋ, bɛɛ wiaa Wia jaŋ dii la sariya. U jaŋ joŋ cheeriŋ a pila, a joŋla he nyiniŋ lɛ, nyiŋ-la jaŋ faasa didii kiŋkeŋ. Nyiŋ-la jaŋ dii Wia diŋdɔŋŋɔɔ kala dɛɛ. ²⁸ Di nuu-kala nɛ chei wialiŋ Moosis fa si ŋmuŋsa bil di niaa tuto, aŋ ka di niaa balia koo batori nɛ he dime a ŋaa wiila u si ŋaa chei danŋsia, ba yie kpu tiina nɛ. Ba yie bi u nennige ka fá. ²⁹ Di ba nɛ fa yie ŋaa ŋla, ɛɛ nɛ saa ba jaŋ ŋaa nii-la si bee guunɛ Wia Bie ari u tuo kuŋ-kala? Tiina bira keŋ Yesu chal-la Wia si joŋo ta niŋ u niaa lɛ kaa chei nɛ. Chal-la nɛ Wia fa kaa cheɛ tiina disinniŋ kala ta u ku ŋaa tuo-pul tiina. Di tiina bira tuuse Wia Diŋ-zɔŋ-la fa síi pɛu lɛ, u maga di ba dɔgisu a kii nialiŋ si chei wialiŋ Moosis fa si ŋmuŋsa bil di niaa tuto.

³⁰ La jiŋ Wia nɛ. U si,

“Mi jaŋ joŋ wu-bɔmɔ-la niaa síi
ŋaa dɔŋɔ lɛ a tɪŋba.”

Nuu dɔŋ bira si,

“Wia jaŋ dii u niaa sariya.”

³¹ Di ŋ nɛ juu Wia-la si weye nisiŋ, u jaŋ lɔɔ piŋ.

³² Má liise mu yi bua-la lɛ Wia si suri ma siaa, ma ku laa Yesu wiaa dii. Bua-la lɛ ma na heɛŋ nɛ woruŋ aŋ nyalime. ³³ Bua dɔŋɔ ba yie tuusema a dɔgisema niaa tuɔŋ. Bua dɔŋɔ ma ba keŋma

guoli nialin ba fa sii dogise tuon a dogisema maa.
³⁴ Ba ken niaa donsun si laa Yesu wiaa dii a to dia ne. Ma si na nii, ma tuon cheye ne. Ba bira fuga laa ma kiaa. Ba si naa nii, ma bi wii-kala bula. Ama ma tuon toro ne, bee wiaa ma jima ari ma ne ken kialin si zomo kii dunia deen kialin ba si kaa laa ma teen. Kialin-na jan he dime deen deen.
³⁵ Nii wiaa ma si leje di ma nanndaasin yuore. Di ma ne chin ma yarida le a si le, ma time yuga ne Wia teen. ³⁶ U maga di ma ken kenyiri a wuo naa wialin Wia sii che di maa naa. Di ma ne naa nii, ma jan na kialin u si si u jan jono pima. ³⁷ U si,

“Muapulii nii-la Wia si liisa jan miira ko.

U bi jan dieni.

³⁸ Nialin kala si naa tuo-pul tinnaa Wia teen maga di ba haa naa Wia yarida ne. Di ba ne naa nii, ba jan ken miisin Wia teen.

Ama di ba ne via Wia ta,
 u tuon bi jan tore ba nyun.”

³⁹ Wia jan dogise nialin si yenje an viau ta. Ama la-na tuo niaa deenba tuon. La naa Wia yarida ne a wuo laa la miisin.

11

Bunbun nialin fa si laa Wia wiaa dii nii

¹ Di n ne laa Wia wiaa dii, n yie jin ari kialin n sii yielu Wia teen, n jan naba. N jan jin ari kialin n siin si bi na sene he dime ne. ² Bunbun nialin fa si laa Wia wiaa dii, Wia tuon tore ba nyun ne.

³ La laa Wia wiaa dii, ɲii ne tii la jiŋ ari Wia ne ɲaa dunia, u bi kuŋ-kala kaa ɲaa dunia. U niin ne u kaa suro bul wiaa, aŋ ka kuŋ-kuŋ-kala-na he dime. Dunia kiaa deenba la sii na, ba fa tuo, Wia leŋe ba lii kialin la si bi na tuon ne.

⁴ Naanbiirin balia ne fa he dime. Doŋo yirin ne Ebil, doŋo ma yirin ne Keen. Ba kala balia jon kiaa pi Wia ne. Ama Ebil-na fa laa Wia wiaa dii ne. A tin ɲii wiaa, Wia laa kialin u si jono pu. Wia tuon tɔre ba nyun a kii Keen kialin u si jono pu. ɲii ne Wia leŋ Ebil ɲaa tuo-pul tiina u sipaan. Ebil suba ma ne, ama a tin u fa si laa Wia wiaa dii ɲii, u ha bul wiaa pipila ne.

⁵ Baal kubala ma ne fa he dime baa yire Inok. U ma fa laa Wia wiaa dii ne. U bi suba, aŋ ka Wia jonu kaa jil Wia-jaŋ. Nuukala bira buu na. Wia titia ne jonu kaa jil Wia-jaŋ. Wia tuon fa tɔre u nyun ne, ka u-na jonu kaa jil Wia-jaŋ. ⁶ Di nuu ne bi laa dii ari Wia he dime, Wia tuon bi jaŋ tɔre u tiina nyun. Nii-la kala sii che duu ko Wia teen, u maga duu laa sipaan laa dii ari Wia he dime ne, a bira laa dii ari nii-la kala si bee chiche Wia, u tiina jaŋ laa u time Wia teen.

⁷ Baal kubala ma ne fa he dime baa yire Nowa. U fa laa Wia wiaa dii ne. ɲii ne Wia bula pu duu saa liin daboro di ba di u dia niaa juu, bee wiaa uu che di u kpu dunia niaa kala kala ne. (Wia si bul wii-la u diene, aŋ ka wii-la-na ɲaa.) ɲii ne Nowa sei a saa liin daboro-la ba di u dia niaa juu, aŋ ka Wia leŋ liin ku to dunia ni-kaanaa kala ba suu. Ama Nowa ari u dia niaa bi suba. Nowa si laa Wia wiaa dii ne tii u ku ɲaa tuo-pul tiina a jon cheerin a pi ni-kaana-la kala ne.

8 Baal kubala ma ne fa he dime baa yire Abiraham. U ma fa laa Wia wiaa dii ne. Wia bula pu duu lii u jan le a mu tinteen donjo, di u jan jon lee-la a pi ba di u doho niaa. U to Wia niin le a lii u jan le a mumu lee-la. U fa bi lee-la u sii mu jin. 9 U si yi tintee-la Wia si si u jan jono pu, u hon dime a naa nuhuoru tintee-la le. U bie Aizik ari u niin Jakob ma fa hon lee-la titia ne a naa nuhuuraa. Ba fa he lenne ne a juuu. Wia fa bula ari u jan jon tintee-la pi ba kala ne. 10 Abiraham faa che duu juu tan-la Wia titia si bil u gentine a saa ne. Tan deen ne jan he dime deen deen a mumu. Nii ne tii u sei a naa nuhuoru tinteen donjo le. 11 Nii titia ne Abiraham haala Saara ma laa Wia wiaa dii. Abiraham ari u haala kala fa hiesa ne woron, ka Wia wuo peba le ba lul bie. Saara jima ari Wia ken wutiti ne. Nii wiaa u laa dii ari u jan na ku-la Wia si si u jan jono pu. 12 Abiraham fa hiesa ne woron a bi biirin wuo lulul. Nii ne an ka u lul bii-bala, ama u bii-bala-la le ne u doho to pun. Ba yuga kieli. Ba yuga ari chenwulaa si yuga nii, koo hagila si yuga nii mugi-balin niin ne.

13 Niaa deenba kala laa Wia wiaa dii ne an-na suu. Kialin Wia si si u jan jono piba, ba biba na. Ba naba ari ba he di-bolii, ama ba laa dii ari maachie ba jan naba. Nii wiaa ba na kialin ne. Ba bira jima ari ba naa nuhuuraa ne dunia deen le an ta hon tintee donjo le. 14 Niaa deenba faa che ba titia lerin ne di ba hon. Nii ne tii ba bul wiaa deenba a mu tige ba titia le nii. 15 Ba bira bi tintee-la le ba si lia wiaa ka biine. Di ba ne faa biine u wiaa, ba fa jan che wonbiin a miira mu

lee-la. ¹⁶ Ama ba faa che di ba hoŋ tinŋee-la si zomɔ kii tinŋeyee doŋsun. Wia-jaŋ ne nii. Wia titia ne saa jaŋ-la a piba. Nii ne tii ba wuo yire Wia yirin, ka hiisin bi Wia kene.

¹⁷ Abiraham laa Wia wiaa dii ne. Nii ne Wia magisu duu na nii u yarida si maga. Wia bula pu duu ken u bie Aizik a kpu a pu. U sei a ŋaa siri duu kpu Aizik a pu. Abiraham bie kala ne fa Aizik. ¹⁸ Wia fa bula pi Abiraham a tige Aizik le duu jaŋ tou le a len di u doho niaa pun.

¹⁹ Abiraham fa jima ari Wia jaŋ wuo chise u bie suun le. Nii ne u ŋaa siri duu kpu u bie a pi Wia. U si ŋaa siri nii maa, u nage u kpua ne. Nii ne Wia ma chise Aizik suun le a jonu pi Abiraham.

²⁰ Aizik ma fa laa Wia wiaa dii ne. Nii ne tii u sul Wia pi u biirin Jekob ari Iso, di Wia peba le maachie. ²¹ Jekob ma laa Wia wiaa dii ne. U suun si kpage ne, u ma sul Wia duu pe u nihee Josef biirin le. U tige u daantiga ne a chuole Wia piba.

²² Josef ma fa laa Wia wiaa dii ne. Nii wiaa u suun si yie, u bul wii a mu tige Iziral tinŋaa le aŋ-na suu. U bula di Iziral tinŋaa jaŋ lii Ijipiti tinŋeen le maachie a bira mu ba tinŋeen. U bira bula piba di ba nfi mu, ba pe jon u ku-suun kaa mu hugi lee-la.

²³ Moosis naan ari u nyimma ma fa laa Wia wiaa dii ne. Ijipiti kuoro fa bula pi Iziral tinŋaa di ba kpu ba bii-mulo-na kala si ŋaa hanbolibie. Ama ba bi nii ŋaa. Ba si lul Moosis, ba na duu ŋaa bii-zoŋ ne. Nii ne ba jono faa cheŋsin batori.

²⁴ Moosis si ku waa dere, u ma fa laa Wia wiaa dii ne. U bi seye di ba kenu yire kuoro Feero tolo bii.

²⁵ Moosis via ku-zomɔ-la kala u fa si jaŋ na Feero

teenj. U fa bi che u to wu-bonŋoŋo ŋaanin a ninii sima anj via u niaa ta. Ijipiti niaa fa sii dogise Wia niaa nii, u ŋaa siri di ba di ba kala ne na heen. ²⁶ Moosis ŋaa siri di ba dogisu duu na heen ne a tinj Kirisito-la wiaa, nii-la Wia si liisa. U jima ari hee-la kala u si jan na a tinj u wiaa kenj time ne, a kii ku-zomɔ-la ma kala u si jan na Ijipiti tinjteenj le. U ŋaa siri duu laa time-la Wia si jan jono pu maachie ne. ²⁷ Moosis fa laa Wia wiaa dii ne, nii ne tii u lii Ijipiti tinjteenj a mu honj tinjteenj donjo le. U jima ari Ijipiti kuoro jan na baanin u nyun, ama u bi u wiaa biina. U na heen ne, ama u nyalima anj benj Wia le, Wia-la u si bi wuo na. ²⁸ Moosis ma fa laa Wia wiaa dii ne, nii ne tii u dage Iziral tinŋaa ba diisinj kieliŋ gbiele-la. U leje ba kpu pusun, a kenj chalinj taa ba borusun kala. Ba si ŋaa nii, Wia tinjdaari-la u si tima duu ku tuu a kpu Ijipiti tinŋaa bii-bunbun-na kala Ijipiti tinjteenj le, u ku tuu a kpuba anj kieli Iziral tinŋaa ta.

²⁹ Iziral tinŋaa ma fa laa Wia wiaa dii ne. Ba fa si lii Ijipiti tinjteenj le a ku yi mugi-fianj-la niinj, Wia leje u kpaa balia ne ba venj u tuonj a chol. Ba venj u tuonj a nage ba sii venj tinjee-hilinj le ne. Ama Ijipiti timma-la fa sii kiriba si ko a walime di ba chol, muga-la ku toba. Ba kala suu. ³⁰ Bua donjo Iziral tinŋaa ma fa laa Wia wiaa dii ne. Ba ŋaa wialinj Wia si dageba ba ŋaa, a vene golli kere-la si kere tanj-la ba sii yire Jeriko tapulaa balipe. Ba si ŋaa nii a dere, Jeriko kere-la tel wuru. ³¹ Haal kubala ma ne fa honj Jeriko le, u yirinj ne Reehab. U fa ŋaa ha-chorunj ne. Ama u laa Wia wiaa dii ne. Nii ne u laa nialinj

Iziral tinŋaa si tima di ba ku luore bee na Jeriko tinŋeen si nage nii. A tinŋ nii wiaa Iziral tinŋaa si ku yuo dii taŋ-la, ba bi haal-la kpua. Ama ba kpu u jaŋ nialinŋ kala si bi Wia wiaa laa dii ne.

³² Wiaa doŋsun he dime mi faa che di mi bul. Ama di mi fa bul Gidian, Beerak, Samson, Jefita, Devit, Samuel ari nialinŋ fa sii bul wiaa, Wia Din-zon-la dolun le wiaa, mi fa bi jaŋ wuo bula dere. Ba yuga kieli. ³³ Niaa deenba kala fa laa Wia wiaa dii ne. Nii ne ba tuon doŋsun yuo dii tinŋeyee doŋsun aŋ laa ba kiaa. Ba to wutitii-la Wia sii che ne. Ba na kialinŋ Wia si si u jaŋ jonjo piba. Naachigee fa sii che di ba chan ba niaa doŋsun, ba yuoba. Naachige-la biba wuo. ³⁴ Nyinin ma bi ba doŋsun wuo. Wia liiseba nibonŋoo nisin le di ba siba kpu. Ba fa bi dolun kene, ama Wia ne piba dolun ba wuo naa wiaa. Ba ku naa boi-duon tinŋaa a yuo laalinŋ a dii. Ba yuo a dii tinŋeyee doŋsun, ba laali-yuoroo fa lel. ³⁵ Haalaa biirinŋ si suba, Wia chiseba suun le ne. Niaa doŋsun ma fa he dime ba viireba kpu. Niaa deenba fa bi che di ba jon hariŋ yia Wia aŋ laa ba miisinŋ. Ba fa jima di ba ne suba maa, Wia jaŋ chiseba suun le a jon miisi-la si zomɔ a kii dunia deen kua a piba. ³⁶ Dunia niaa mon doŋsun ne. Ba viire doŋsun ma ba yaraa biele. Ba voo doŋsun maa ari chorumoo aŋ kenba to dia. ³⁷ Ba yage doŋsun ari tabiaa, a ken doŋsun keru balia balia, aŋ kpu doŋsun ma ari tokobiee. Ba doŋsun faa laale piesee ari buunaa jennene ne. Ba fa bi ba wu-cheeli kala na. Ba dogiseba, ba na heen. ³⁸ Dunia deen fa bi zomɔ pi nialinŋ. Nii ne

ba lii niaa tuon a faa golle tintee-hilin tuon ari peelee nyun. Ba faa bu-buusun ari buusun tuon ne.

³⁹ Wia tenin tuon ba bul niaa deenba wiaa worun. Ba kala fa laa Wia wiaa dii ne. Ama kialin Wia si si u jan jonjo piba, ba biba na. ⁴⁰ Wia fa sii che duu jon ku-zon-la a piba nii, u faa biine la ma wiaa ne. U faa che di la di ba kala naa nizom ne worun duu wuo jon ku-la pi la kala.

12

Má to Yesu naa-buusun

¹ La paala na di bunbun nialin si sei Wia niin wialin yuga ne. Ba chin la seme-na kala ne a gollila. Ba nii na wialin kala la sii naa. La si laa Wia niin wiaa nii, u naga laa fa a pipagise ne a mumu Wia-jan. La sii fa nii, má len di la jon kun-kala si nyagela bil a ta. U maga di la len wu-bonhonon naanin a wuo nyalime a fa mumu sipaan. ² La sii fa nii, u maga di la ben Yesu le ne, bee wiaa u ne laa sipaan sei wialin la si laa dii a nyalime mu, a na ba diderin. U fa jima ari u jan na heen, ama u bi wii-la u si laa dii lene ta, bee wiaa u jima ari u si naa nii, Wia jan len duu tuon tere. Nii ne tii u sei ba kpaasu mere daa-gese nyun. U si dii hiisin nii, u sipaa tuo. U si na hee-la a dere, u jil Wia-jan a leele hon Wia seme, ni-duon di-honun.

³ Má biine Yesu wiaa. U na heen ne worun ni-bonhonon nisin le. Ama u nyalima chin u yarida naan le ne. Di ma ne biine u wiaa, ma nanndaasin bi jan yure. Ma bi jan jon wialin ma si laa dii ta. ⁴ Ma si laa Yesu wiaa dii nii, ma di wu-bonhonon

níi loo. Ama wu-bomɔ-la ha bima wuo. Ama ma si via wu-bomɔ-la a na heɛɛŋ nii, ma chaliŋ ha bi jaasa. ⁵ Nyu-nyaase wialiŋ Wia si bula pima, ma yua neɛ? Wia bul wialiŋ pi u biiriŋ ne. U si,

“Mi bii, di Wia níi che duu dagiŋ wonbiin, jegile nii woruŋ.

Duu ne dogisiŋ maa, sí leŋe di η tuɔŋ chei.

⁶ Wia cho u bii-na kala ne, nii ne tii u dudogiseba nii.

Nuu-na kala Wia si bene u ŋaa u bii, u yie dogisu ne.”

⁷ Di Wia níi dogisiŋ, sei u niin. U jima η ŋaa u bii ne. Nii ne tii u dogisiŋ. Ŋ ha na bii-na kala duu nyimma buu dageɛ? ⁸ Wia yie didage u biiriŋ kala ne. Di u bima daga, u naga ari ma tuo u biiri, ma ŋaa manɔaa-biiri ne. ⁹ La nyimmaba si lulla, ba yie dagela ne, la ma zizilba. Nii-na u maga di la ma to la Nyimma Wia woruŋ a wuo keŋ miisiŋ. ¹⁰ La nyimmaba si lulla la keŋ miisiŋ, ba yie dagela jisiŋ banmene ne. Ba tuɔɔre wiaa ne ba yie dagela la tuto. La Nyimma Wia titia ma dagela ne. Uu che duu pela le ne, nii ne tii u didagela nii. Wia bi disinniŋ keɛ. Uu dagela di la ma nage nii u si naga ne. ¹¹ Bua-la le Wia síi dagela nii, la tuɔŋ yie chei ne, beɛ wiaa wialiŋ u síi dagela heye pila. Ama di la ne seye duu dagela, nii jaŋ pela le maachie. Di la ne nyalima a mu sipaan nii, wialiŋ jaŋ leŋ di la ŋaa tuo-pul timma Wia teen, a fiela hoŋ som ari yarifiɛlaa.

Má pɔ ma titia le di wu-bɔŋ kala sí ma pege juu

¹² A tin wiin deen wiaa, má jon ma nisaa ta an len di ma nanndaasin polli. ¹³ Wutitii-la ma si nia, má kenu kaa titin a wuo mumu sipaan. Di ma ne naa nii, ma jan wuo pe nialin si he ma tuon a laa Wia wiaa dii an bi dolun kene wialin le. Ma jan wuo peba le di ba chin ba yarida le a si begilu. ¹⁴ Má he ma dolun kala an loo chiche di ma di nuu-kala ken nii-bala, a bira loo chiche di ma si disinnin ken. Di ma ne bi disinnin kene, ma jan wuo na Wia. Nuu-kala si ken disinnin bi jan wuo nau. ¹⁵ Wia si fála kala nennige nii, má po di nuu-kala si harin jono yia nennige-la u sii fála le. Má po ma titia le di wu-bon kala si ma pege juu di ma ken disinnin Wia sipaan. ¹⁶ Nii wiaa má po ma titia le di ma tuon nuu-kala si ni-bon naa, a bira po di ma tuon nuu-kala si u titia tuotore wu-qaalaa ma le to an via Wia wonbiin ta. Baal kubala ne fa he dime baa yire Iso. U fa naa u nyimma bii-hian ne, ama u naa wu-bon ne u si jon u hiasin yalle an laa kiaa dii. ¹⁷ U nii harin le ne Iso tuon chei u si naa nii. U faasa yel a sul u nyimma duu sul Wia pu duu peu le. Ama Wia biu le pe. U bi wii-la u si bula wuo kaa birime.

¹⁸ Má ko Wia teen ne. Ma naabalimaba fa ko peelin deen teen ba sii yire Saana ne. U saa bi naga ari peelin deen teen ne ma ko. Ba si ku yi peel-la, Wia bula piba di ba si peel-la digu. Ba na nyin-gelin duu lii peel-la le, a bira na di peel-la kala to birimin ne lim. Ba nii pel-bal maa duu lu lee-la. ¹⁹ Ba nii nyillin ba sii nmuu, a nii nuu yiikoro maa sii bul wiaa. Ba si nii yiikori-la, nii ne ba fá fawullun a bul di yiikori-la bira si wiaa

bula piba. ²⁰ Wii-la u si bula pi nialin heyε ne a piba. U fa si di puna koo kuŋ-kala ne digi peel-la, u maga di ba yagu ari tabiaa ne a kpu. Wiin deen fa heyε ne nialin teen. Nii ne tii ba bul nii. ²¹ Wialin nialin si na leŋe ba kala fá fawullun, nii ne tii Moosis ma titia chichel a bul, “Mii fá fawullun ne.” ²² Ama ma nialin si laa Yesu wiaa dii, má ku yi peel-la ba síi yire Zaayon ne. Má ku yi taŋ-la ba síi yire Jerusalem a he Wia-jaŋ le ne. Wia-la si weye jaŋ ne nii. Wia tinɗaaraa bui buiba bui ma hilimi lee-la ari tuɗɗorun. ²³ Lee-la ne nialin Wia si laa sipaan laa ta he. Wia ma titia he dime ne a ŋaa nii-la si jaŋ dii nuu-kala sariya. Wia nialin si suba ma he dime ne, nialin u si leŋe ba ŋaa tuɗ-pul tinɗaa u sipaan. ²⁴ Má kɔ Yesu ma teen ne. U ne he Wia ari nuhuobiine pege. Wia tou le ne a ta nii-falin nuhuobiine teen. U ne suba a jon u chalin jaase a pi nuu-kala. U chal-la-na faasa tin ne a pela le. U bi Ebil chalin naga. Ebil chalin-na fa jon cheerin pi nii-la si kpuu ne.

²⁵ Má jegile nii wialin Yesu síi bul. Ma síba via ari Iziral tinɗaa si via wialin Moosis fa si bula piba, Wia dogiseba ne. Nii wiaa, di la ne via wialin Yesu Kirisito si bula, Wia jaŋ dogisela a kii nii u si dogise Iziral tinɗaa. ²⁶ Iziral tinɗaa fa nii Wia yiikoro ne. U yiikoro leŋe tinteen kala zigili ne. Lεεε ŋla Wia bula pila ari u jaŋ leŋ di tinteen bira zigili, ama tinteen dundunɗa dee. Wia nyun ari tinteen kala ne jaŋ zigili. ²⁷ U si bula duu jaŋ bira leŋ di tinteen zigili keŋ bubuon ne. U bubuon ne ŋla: Wia jaŋ leŋ di dunia deen kialin u si ŋaa zigili. U jaŋ keŋba kaa birime,

ka kialin si bi wuo zigili-na he dime. ²⁸ Wia jon tinŋee-la si bi wuo zigili ne a pila. Nii wiaa, ma leŋ di la fau a lolu, an pe chuchuolu ari siifiesin. ²⁹ U maga di la fa Wia a chuolu, bee wiaa u nage nyin-gelin ne a didii kiaa.

13

Nii la si jan ŋaa di Wia tuon tore

¹ Ma nialin si laa Yesu wiaa dii, ma si cho donon nii, ma ken nii naan le. ² Ma he dolun a biben nuhura a worun ma diisin le. Niaa donsun laa nuhura bil ba diisin le, an bi jin di nuhura-la donsun ŋaa Wia tinŋaaraa ne. ³ Ma donsu-la ba si kaa to dia, ma liliisi ba wiaa. Ba si kenba to dia nii, ma liliisi ba wiaa a nage ma kala ne ba kaa to dia nii. Ma donsu-la ba si to naasin dogise maa, ma liliisi ba ma wiaa a nage ma kala ne baa dogise nii. Ma ŋaa nii, bee wiaa ma ma he ma miisin le ne a ŋaa kubala. ⁴ Ma nialin si jaa haalaa, ma ken ma haalaa worun. Haalaa maa, ma ma ken ma balaba worun. Baalaa, ma si ma haalaa via koo ma si ma donsun haalaa gollo chiche. Ma si wu-liilin ŋaa, bee wiaa Wia jan dii nialin si ŋaa wu-liilin sariya. Nialin ma si via ba haalaa ta, Wia jan dii ba sariya. ⁵ Ma si faasa cho moribee kinken. Ku-la kala ma si kene, ma leŋ di ma tuon tore ba nyun. Nla ne Wia bul u tenin tuon. U si, "Mi bi jan viama ta. Mi bi jan ko di mi lii ma harin." ⁶ A tin nii wiaa, la jan wuo bul ari nyu-duon,
"Wia nii pemi le.

 Mi bi jan fa fawullun.

BEƐ NE niaa chiche di ba ŋaami?

Nuhuobiine bi wii-kala wuo ŋaami Ɛ.”

⁷ Má liisi ma kuhiasin wiaa. Ba Ɛ bul Wia wiaa pipima. Má biine a mu yi nii ba si laa Wia wiaa dii a chin nii Ɛ a mu suu. Má to ba naabuasuŋ a chin nii Ɛ. ⁸ Yesu Kirisito si nage nii, u bi jan ko duu birima. Faafaa u si nage nii, nii Ɛ u haa nage ari jinin kala. Maachie maa, nii titia Ɛ u jan nage. ⁹ Ma sí leŋe di niaa doŋsuŋ keŋ wu-tania ku dagema. Niaa deenba, baa bul kudiilee wiaa Ɛ. Wialin ba sí che di ba dagema bi jan pema Ɛ. Wialin biba ma titia Ɛ pɛ. Ama u maga di ma to Wia. U lahorimo Ɛ ma jan keŋ doluŋ. ¹⁰ La nialin si laa Yesu wiaa dii ma to keŋ lee-la ba si kpu kiaa pila. Ba kpu Kirisito daageɛ-la nyuŋ a tin la wiaa Ɛ. U si suu nii, u che kudiilee Ɛ pila la kaa kpa a didii. Nialin sí to wialin Moosis si ŋmuŋsa bil di niaa tuto aa tin tinŋinaa Ɛbi-la tuon, ba bi kudiilee deenba wuo dii. ¹¹ Di nialin si kpu pusun pipi Wia kuhian ní che duu piise niaa disinnin ta, u yie kpu pusun Ɛ a keŋ chalin kaa juu Wia-dia-la sipaan a gaare koru-la nyuŋ. Ama pusu-la ba si kpua, ba yie nyige ta taŋ-la jeen harin Ɛ.

¹² Nii Ɛ tii Yesu ma na heen Jerusalem jeen harin duu wuo jon u titia chalin a piise niaa disinnin ta, di ba ŋaa ni-zomo Wia teen. ¹³ Yesu dii hiisin Ɛ woruŋ taŋ-la jeen harin, nii wiaa má leŋ di la mu lee-la a dii hiisi-la titia. ¹⁴ La he dunia Ɛ Ɛ, ama la bi lee keɛ dunia deen Ɛ. Ama la-na, laa gberɛ taŋ-la si jan lii Wia-jan ko Ɛ. ¹⁵ Nii wiaa la nialin si wuo suri la niin a

bul ari la jin̄ Wia, má leŋ di la to Yesu Kirisito
le a dennu bua-na kala le, a leŋ di u yirin̄ yire.

¹⁶ Bua-na kala má ŋaa kukeri a ŋin̄aa wu-zoŋŋoo
doŋo le. Kialin̄ ma si keŋe, má ŋaa pipi doŋo. Di
ma ní ŋaa ŋii, Wia tuoŋ jaŋ toŋe ma nyuŋ.

¹⁷ U maga ma tuto ma kuhiasin̄ niin̄ a joŋ ma
titia a piba. Má ŋaa ŋii, beŋe wiaa ba ní ben̄ma.
Maachie ba ne jaŋ dage ŋii ma si tin̄ ma tin̄tin̄ŋaa
a pi Wia. Di ma ne to ba niin̄ le, ba jaŋ tin̄ ba
tin̄tin̄ŋaa woruŋ ari tuotoŋuŋ. Ama di ma ne bi
ba niin̄ to, ba tuoŋ jaŋ chei ma nyuŋ. U ŋii saa
bi jaŋ pema le.

¹⁸ Má sul Wia pila bua-na kala. La jima la
tuobiinaa kala chese ne Wia teen̄. Wii-na kala
la sí ŋaa le, la yie chiche di la keŋ wutitii ne aa
ŋaa wialin̄. ¹⁹ Mii sulma di ma fiŋeŋe siin̄ a sul
Wia pimi, di Wia pimi won̄biin̄ di mi ko ma teen̄
lima.

Tenin̄ wu-buluŋ diderin̄

²⁰ Mii sul Wia duu pema le. U ne pi nuu-kala
yarifiŋelaa. U ne chise la Tiina Yesu Kirisito suuŋ
le. Yesu Kirisito nage pie-daari-duo ne aa beŋ u
niaa nyuŋ woruŋ. U chalin̄ ne Wia joŋ a ta niin̄
la teen̄. Wii-la u si ŋaa bi jaŋ lel. ²¹ Mii sul Wia
duu pima ku-zoŋ-na kala di ma wuo kaa ŋin̄aa
wialin̄ kala sí toŋe u tuoŋ. Wia to Yesu Kirisito
le ne a ŋaa wiin̄ deen̄ pima. Má leŋ di la dennu
a leŋ di u yirin̄ yire a kaa mu wuu. Ami.

²² Mi naan̄biirin̄, mii sulma di ma jegile nii
wialin̄ mi si bula pima. Wu-kuu-bie ne mi
ŋmuŋsa pima ŋii. ²³ Mii che di ma jin̄ ari la
naan̄bie Timoti ba fa si kaa to dia, ba liisu ne.

Duu nε bi diene aŅ kō mi teen, la duu kala jaŅ kō ma teen. ²⁴ Má chuōē ma nihiasin ari Wia niaa kala a pila. La tuōŅ nialin si lii Itali tinteen maa chuōēma. ²⁵ Wia lahōrimō ē ma jaŅ hōŅ ari yarifiēlaa.

**Yesu Kiristito Wu-Zɔŋŋɔɔ (Ghana)
Sisaala-Tumulung NT Ghana**

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Sisaala, Tumulung)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022
b3eb8618-120f-5a96-8c1c-1dbc16914330